

Z VĚDECKÉHO ŽIVOTA

IN MEMORIAM UNIV. PROF. PHDR. JOSEFA DOBERSKÉHO

Univ. prof. PhDr. Josef Doberský (do r. 1945 podepisoval se jménem Pohl, jak sám uvádí, pro „omyl v matrice“) známý český antropogeograf, profesor na přírodovědecké fakultě Karlovy univerzity v Praze pro obor sídelní geografie, politiky, hospodářství, dopravu a zeměpis slovanských zemí, narodil se 16. března 1888 v Dobřem u Dobrušky v Čechách. Po studiích v Rychnově n. Kn. a v Praze učil zeměpisu a dějepisu na středních školách v Pardubicích, později v Praze, kde se v r. 1927 habilitoval na Karlově universitě pro obor antropogeografie. Jeho habilitační spis „Densité de la population dans la République Tchèqueoslovaque“ otevřel mu cestu k vědecké dráze pro shora uvedený obor na Karlově universitě v Praze, kde také v r. 1937 byl jmenován mimořádným a v r. 1946 řádným profesorem.

Prof. Doberský, třebaže svůj vědecký zájem věnoval především studiím sídelní geografie, geografie obyvatelstva, regionální antropogeografie a kartografie, měl nicméně, právě z hlediska těchto oborů, mimořádně úzký vztah k sociologii a sehrál zde jak v době před druhou světovou válkou, tak po r. 1945 významnou roli zvláště v geografické sociologii. A právě na tomto úseku, po vzniku ČSAZV v r. 1953 a po ustavení Ústřední komise pro sociální a kulturní otázky v zemědělství a lesnictví jsme se s prof. Doberským setkali a navázali plodnou spolupráci. Také později, kdy na místě jmenované Ústřední komise vznikl Poradní sbor pro sociální a kulturní otázky v zemědělství a lesnictví při VÚZE v Praze, stal se prof. Doberský jeho členem a pomáhal rozvíjet některé otázky ze sociologie venkova a čs. zemědělství. Svou prací v obou uvedených útvarch ČSAZV zařadil se mezi první průkopníky marxistické sociologie venkova

a zemědělství ČSSR. Škoda, že jeho životní významné sociologické dílo, věnované jeho rodnému kraji, Dobrušce, zůstává dosud, hlavně pro svou obsáhlost, v rukopise.

Prof. Doberský zemřel 17. února 1967. Zanechal po sobě rozsáhlé vědecké dílo, obsahující na 50 obsažných, vědecky fundovaných prací a několik set odborných a vědeckopopulárních studií a článků, pohybující se v uvedené sféře jeho vědeckého zájmu. Z jeho díla vyjímáme hlavně ty práce, které jsou věnovány našemu venkovskému lidu, našemu zemědělství a jeho historii, problémům sociologie venkova a zemědělství a demografii venkovského obyvatelstva.

V prof. Doberském odešel významný vědec, člověk s dobrým srdcem a se vzácným smyslem pro spolupráci. Vděčíme mu za mnohé cenné a nezištné poskytnuté zkušenosti, které dosud zkvalitňují naši práci.

Literatura

1. DOBERSKÝ, J.: Místní jména v Čechách ve vztahu k člověku a přírodě. = In: Sborník Čs. společnosti zeměpisné, Praha, 2, 1927, 12. str. — 2. DOBERSKÝ, J.: Názvy pozemkových tratí. = „Věstník ČSAZ“, 6, 1930, 8 str. — 3. DOBERSKÝ J.: Typy vesnických sídel v Čechách. = „Národopisný věstník“, 28, 1935, 10 str. — 4. DOBERSKÝ, J.: Třídění vesnických sídel v severovýchodních Čechách. = In: Sborník III. sjezdu geografů v Plzni, Praha, 1936. — 5. DOBERSKÝ, J.: Historický vývoj

našich vesnic. Vesnice, půda a plán. = „Věstník ČSAZ“, 13, 1937, 6 str. — 6. DOBERSKÝ, J.: Od travoplního hospodářství k společnému osevu v JZD v Dobrém. = In: Sborník Čs. společnosti zeměpisné, 25, 1950, 10 str. — 7. DOBERSKÝ, J.: Sociologie našeho venkova. = „Věstník ČSAZ“, 6, 1930, 4 str. — 8. DOBERSKÝ, J.: Zkušenosti získané prováděním sociologického výzkumu venkova v terénu. = „Věstník ČSAZ“, 10, 1934, 6 str. — 9. DOBERSKÝ, J.: Návod ke studiu geograficko-sociologických poměrů na venkově. = In: Sborník regionalismu ve vědě a národní osvětě, Praha, 11, 1940, 8 str. — 10. DOBERSKÝ, J.: Výsledek vyšetření poměrů hospodářských a kulturních zemědělského obyvatelstva v Království Českém v r. 1888—1900. = „Věstník ČSAZ“, 6, 1930, 7 str. — 11. DOBERSKÝ, J.: Vylidňování venkova v Čechách v období 1850—1930. = „Věstník ČSAZ“, 8, 1932, 6 str.

Dr. Josef Kolařík

Podepsáno k tisku dne 22. 1. 1968